

Asia: 1/41/2016

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuoja-laiksi

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

Tietosuojalain yleisiä säännöksiä koskevissa perusteluissa todetaan, että lain tarkoituksena on perusoikeuksien turvaaminen. Kansallisen tietosuojalain tavoitteena mainitaan nimenomaisesti henkilötietojen suojan ja julkisuusperiaatteen kunnioittaminen. Näiden kahden perusoikeuden lisäksi olisi perusteltua ottaa huomioon perustuslain 16 §:n turvaamat sivistykselliset oikeudet.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa

Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.

Ehdotetun tietosuojalain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan henkilötietojen käsittely olisi mahdollista yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi. Lain perustelujen mukaan kyseinen kohta voisi toimia oikeusperusteena myös henkilötietojen käsitellylle tieteellisiä tutkimustarkoituksia varten.

Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan sekä tietosuoja-asetuksen perusteluosan 45 kohdan mukaan henkilötietojen käsittelyn perustuessa 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan, tulee henkilötietojen käsittelyllä olla perusta unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä. Lisäksi käsittelyn tarkoitus olisi niin ikään määriteltävä unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä. Ehdotuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa toistetaan tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan sisältö määrittelemättä sen tarkemmin yleisen edun toteuttamiseksi tarkoitettuja tehtäviä. Tulkintani mukaan tietosuoja-asetus nimenomaan edellyttää tarkentavaa kansallista lainsäädäntöä, jotta yleinen etu voisi toimia henkilötietojen käsittelyn oikeusperustana myös tieteellisen tutkimuksen osalta.

Yliopistolain 2 §:ssä säädetään yliopistojen tehtävistä ja yliopistolain 2 § saattaisi riittää sellaisenaan täyttämään tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa edellytetyt vaatimukset, mutta tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi selkeät tarkentavat kansalliset säädökset ovat tarpeen. Lisäksi yleistä etua koskevaa tieteellistä tutkimusta harjoitetaan myös korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten ulkopuolella. Tämän vuoksi tietosuojalain 3 §:n kohdalla lakiehdotusta tulisi täydentää siten, että yleisen edun mukaiselle tieteelliselle tutkimukselle säädetään tietosuoja-asetusta täsmentävät vaatimukset, joiden täytyessä tieteellinen tutkimus voidaan katsoa olevan 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaista yleistä etua koskevan tehtävän suorittamista.

Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

-

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:

-

Ikärajaa koskevat perustelut

-

3 luku. Valvontaviranomainen

Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä

-

Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.

-

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

-

Tulisiko yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

-

Perustelut

-

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

-

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

-

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevista poikkeuksista ja suojaustoimista

Ehdotetun tietosuojalain 32 §:n 1 momentin 3-kohdassa säädetään, että tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen arkaluonteisten henkilötietojen tai 10 artiklan tarkoitettujen rikkomuksia tai rikoksia koskevien henkilötietojen käsittelyn edellytyksenä tieteellisessä tutkimuksessa olisi aina pakollinen 35 artiklan mukaisen tietosuojaa koskevan vaikutuksenarvioinnin tekeminen.

35 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan tietosuojan vaikutustenarviointi vaaditaan erityisesti tapauksissa joissa arkaluonteisia, rikoksia tai rikkomuksia koskevia henkilötietoja käsitellään laajamittaisesti, joten tietosuoja-asetus sisältää jo itsessään vaatimuksen vaikutuksenarvioinnin tekemiseksi. Tämän vuoksi tarvetta kansalliselle sääntelylle uusiksi suojakeinoiksi ei ole.

Ehdotettu tietosuojalain 32 §:n 1 momentin 3-kohdan tuoma muutos kiristäisi nykyistä tieteellisessä tutkimuksessa sovellettua käytäntöä sekä lisäisi entisestään tieteelliseen tutkimukseen liittyvää byrokratiaa ja kustannuksia sekä heikentäisi Suomen tieteellistä kilpailukykyä. Erityisesti lääketieteen alalla arkaluonteisten henkilötietojen käsittely tutkimustoiminnassa on rutiininomaista, jolloin aina oletuksena uuden tietosuojan vaikutuksenarvioinnin tekeminen vaatimattomankin tutkimuksen yhteydessä ei vastaisi tietosuoja-asetuksen 35 artiklan tarkoitusta. Lisäksi tietosuoja-asetus lähtee riskiperustaisesta lähestymistavasta, jonka mukaan rekisterinpitäjä itse arvioi henkilötietojen käsittelyyn sisältyvät riskit ja lähtökohtaisesti myös päättää itse 35 artiklan mukaisen tietosuojan vaikutustenarvioinnin tekemisestä. Näiden seikkojen vuoksi vaatimus 35 artiklan mukaisen tietosuojaa koskevan vaikutustenarvioinnin tekemisestä tulisi poistaa ehdotetusta tietosuojalain 32 §:stä.

Lisäksi 32 §:n 2 momentin mukainen velvollisuus toimittaa tietosuojan vaikutustenarviointi tietosuojaviranomaiselle 30 päivää ennen käsittelyn aloittamista lisäisi turhaa tutkimukseen liittyvää

hallinnollista byrokratiaa ja kuormittaisi turhaan tietosuojaviranomaisen resursseja. Tämän vuoksi myös velvollisuus tietosuojan vaikutuksenarvioinnin lähettämisestä tietosuojaviranomaiselle tulisi poistaa ehdotetusta tietosuojalaista.

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

-

Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta

Yleiset kommentit tietosuojarikosta koskevasta 9 §:stä.

-

Muut mahdolliset kommentit

Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi

-

Reittu Jarkko
Helsingin yliopisto